

קובץ

האור לחיים

שנה שלישית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

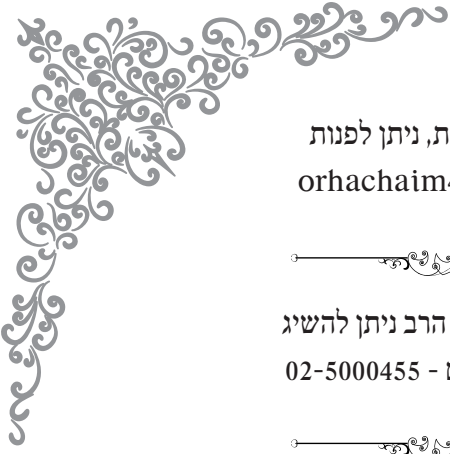
פרשת נח תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
19:10	18:33	17:43	י-ם
19:07	18:30	17:40	ת"א
19:07	18:30	17:40	חיפה
19:10	18:32	17:42	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:23

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',
יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com
או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**
052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת נח תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר"ך" - חומש בראשית

1	.....	בנין עצמי
		פניני אור החיים הקדוש:
6	.....	לדאוג גם לאחרים
		פרשה למעשה:
8	.....	הרמזים בשמות שלושת בני נח
11	.....	הבריאה מעידה על יוצרה
16	.....	ללמוד מוסר השכל מהמים
19	.....	נתינה מביאה לאהבה
21	.....	אין עצירות באמצע הדרך

בנין עצמי

הטובים שקיים בימי חיינו. ועל כן, רק לאחר שהתורה מתארת את צדקותו של נח, היא מזכירה גם את הצאצאים שהביא לעולם בפועל, כדי לקיים את מצוות ה': "פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, כח).

נמצאנו למדים, כי פירותיו הגשמיים של האדם, שהם הבנים והבנות, פחות חשובים ביחס למעשיו הטובים. אומנם כאשר אדם מגדל את בנו ובנותיו לתורה ולמצוות, הוא זוכה לשניהם גם יחד, אבל עם זאת עליו לדעת להשקיע ולגדל בעיקר את עצמו.

לעיתים קרובות בני אדם דואגים לכך שבניהם יהיו צדיקים ויראי שמים, תוך כדי שהם שוכחים שגם עליהם

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ. נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ. וַיֻּלְּד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת (בראשית ו, ט-י).

כשהתורה הקדושה פותחת בתיאור תולדותיו של נח, במקום להביא על אתר את שמות בניו וצאצאיו, היא נוטה לדברים אחרים ועוסקת במעלותיו ובמעשיו הטובים.

חז"ל (בראשית רבה ל, ו) עמדו על עניין זה וביארו בזו הלשון: "אלה תולדות נח,

הדא הוא דכתיב 'פרי צדיק עץ חיים' (משלי יא, ל), מה הן פירותיו של צדיק, מצוות ומעשים טובים". כלומר, התולדות האמתיות של נח, הן לא שלושת בניו, אלא מה שהוליד ופעל בעצמו, היינו המצוות והמעשים

לא הרפו מן התורה והמשיכו לגדל את עצמם.

זהו היסוד הגדול אותו אנו למדים מכך שהתורה לא התמקדה בראשונה בבניו ובצאצאיו של נח. פירותיו של האדם אינם רק הבנים, אלא בעיקר המצוות והמעשים הטובים!

בדורו של נח, הכל היו עוסקים בפריה ורביה בגיל מוקדם ביחס לשנות חייהם הרבות, דהיינו בגיל מאה או מאה ועשרים שנה. אך נח עצמו לא עסק בהולדת בנים אלא בגיל חמש מאות שנה, כפי שנאמר: "וַיְהִי נֹחַ בֶּן חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֻּלְּד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת" (ה. לב), וזאת כיון שידע כי אין הוא יכול להביא צאצאים לעולם כל עוד לא בנה את עצמו מבחינה רוחנית, וקיים עדיין חשש שהוא ובניו העתידיים יסחפו בזרם הטומאה של דור המבול. לפיכך המתין נח במשך חמש מאות שנה, בהן עיצב והעמיד את עצמו, "הדק היטב, היטב הדק", ורק אז החל להעמיד צאצאים.

מוטל להתפתח ולגדול מבחינה רוחנית. נכון שיש להשקיע בבנים ולחנכם שיהיו בעלי יראת שמים ומידות טובות, אולם את עיקר ההשקעה צריך האדם להשקיע בעצמו, כפי שאומר התנא באבות (א. ג): "אם אין לי מי לי".

יש בכך רווח נוסף, כיון שעל ידי כן, גם אם חלילה וחס אחד מבניו ובנותיו אינו חפץ בדרך התורה, האדם לא ישבר אלא יתחזק בעבודת ה' ובקיום התורה והמצוות שלו עצמו.

האדם מצווה להדריך ולחנך את בניו, לשלוח אותם לתלמודי תורה, ליישיבה קטנה ולישיבה גדולה, לתמוך בהם ולסעוד אותם. אבל גם אם כל ההשקעה המרובה לא הניבה פירות, והבן סטה חלילה מן הדרך, האב אינו אמור בשום פנים ואופן להישבר ולהפסיד את התורה והמצוות שלו, אלא אדרבה, להוסיף ולהתחזק בשמירתם.

במהלך הדורות היו גדולי ישראל שצאצאיהם לא הלכו בדרכם. הם הצרו על כך צער רב, אבל יחד עם זאת

ולהקים את ביתו, והוריו יסייעו בידו, כדי שיוכל להמשיך בלימוד גם לאחריו נישואיו.

שיטה זו גורסת: ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה! גם כשהוא בעל אישה וילדים, אין לו לחדול מלימוד התורה, אלא אדרבה, להוסיף בלימוד התורה מתוך קדושה וטהרה. ויש בכך מעלות גדולות עד מאוד, על פי דברי הגמרא (יומא כט ע"א) כי הרהורי עבירה קשים מעבירה.

על האדם לדעת מה תכליתו בעולם וְלָמָּה עליו לשים את מבטו ומגמתו. לא הגענו לעולם לחינם ועלינו לנצל כל יום לתורה, למצוות ולמעשים טובים, וליישם בכך את תפקידנו עלי אדמות.

לא מזמן שמעתי על יהודי, קבלן מצליח, שעשה חיל בעסקיו, אך היה רחוק משמירת תורה ומצוות. האיש היה בריא ושלם, ללא כל מום וחולי. והנה, באחד הימים הלך לדואר כדי למסור חבילה, נפל על הרצפה ונפח

בימים עברו, היה נהוג בישיבות הליטאיות שלא להינשא עד גיל שלושים. בחורים מבוגרים היו יושבים בבית המדרש, ללא עול וללא טרדה של בית, אישה וילדים, ושוקעים בעולמה של תורה. כה שקועים היו בלימודם, עד שלא היו מסוגלים לנתק את עצמם מהתורה, וישבו ועמלו בה עד גיל מבוגר. רק כשצמחו ונעשו "לאילני רברבי" - אז נישאו והקימו את בתיהם. וזאת כפי שאומרת הגמרא (קידושין כט ע"ב): "למוד תורה ואחר כך ישא אישה, ואם אי אפשר לו בלא אישה, ישא אישה ואחר כך ילמוד תורה. אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה נושא אישה ואחר כך ילמוד תורה. רבי יוחנן אמר: ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה!?"

אולם ישנה שיטה אחרת, שהיא שיטת החסידות, המכוונת על פי דברי התנא: "בן שמונה עשרה לחופה" (אבות ה, כא). וכך גם נהג עולם הספרדי מקדמת דנא (בעבר). כשבחור מגיע לגיל שמונה-עשרה, עליו להינשא

לעולמי עד...

קשה לאדם להתמודד עם הידיעה כי חייו בעולם זמניים, אבל עליו להתבונן במה הוא מחליף את עולמו הנצחי. כמה חבל להחליף חיים של תורה ויראה, קדושה וטהרה, בהבל חולף.

לעיתים בא אדם ואומר: 'מה, אהיה אברך בלי כסף, בלי דירה ובלי רכב?!' אבל אם יתבונן מעט יבין, כי את כל מה שמגיע לו בעולם הזה - יקבל מאת ה' בלא עמל וטרחה, בד בכד עם לימוד התורה.

נאמר בפסוק (איוב יא, יב): "עֵיִר פָּרָא אָדָם יִגְלֵד". כשאדם נולד, הוא משול לבהמה שכל רצונה הוא רק לאכול, לשתות ולרבוץ. ואם לא יתבונן בעצמו, ולא יעבד את עצמו - ישאר כך לעולם. ניתן לנסות לאלף ולחנך את האדם, אבל כל עוד הוא אינו מעבד את עצמו, הוא יכול ללמוד ולהיות מהנדס, רופא או ארכיטקט, אבל בתוך תוכו יישאר בהמה, שכל מה שמנחה אותה הוא רק תאוות

את נשמתו עקב דום לב פתאומי.

האדם צריך לדעת כי קיומו בעולם הוא זמני. אל לנו לחשוב כי העולם הזה הוא נצחי, ויש לנו זמן להספיק הכל; גם לעשות עסקים, גם לבלות ולהתבטל, ובזמן הפנוי ללמוד תורה...

חז"ל (אבות ג, א) אמרו: "דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". ואין מדובר בדין וחשבון לפני בשר ודם, אלא במשפט נוקב שנערך על ידי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

צעירים רבים אינם מסוגלים לחשוב על יום המיתה, ולכן קשה לכוון אותם לדרך הנכונה. הם רוצים לחיות בחוסר מחשבה ולמלא את כל תאוותיהם ותשוקותיהם. 'עזוב אותי מהעולם הבא, אני רוצה את העולם הזה, לחיות ולכייף. אני צעיר ובריא, כל החיים לפני, מה אתה מדבר איתי עכשיו על העולם הבא?! עזוב אותי, אני לא במחלקה הזאת של הנפטרים!...' כביכול הוא שייך למחלקה אחרת של אנשים נצחיים האמורים לחיות

העולם השפל.

לפעמים כשמאן דהו פוגע באדם, מתעורר בו החלק החייתי שבתוכו. 'איך הוא העז לפעול נגדי, אני עוד אסדר אותו, אלך ואלשין עליו בעירייה...' הבהמה שלו פועלת, הנחשים ועקרבים שבקרבו מתעוררים מתרדמתם. הוא לוקח את הצד של "הוי עז כנמר", ובמקום לנצלו כדי לכבוש את מידותיו, הוא משתמש בו כדי לדבר לשון הרע, להלשין ולרמוס את זולתו.

הגאון הקדוש רבי אלהן וסרמן זצ"ל כותב, שחיית הטרף המסוכנת ביותר בעולם, היא האדם הכולל בתוכו את התכנים והמידות של כל החיות כולן - הנמר, הנשר, הצבי והארי ועוד כהנה וכהנה. במשך כל חייו, מוטל על האדם לאלף את חיית הטרף שבקרבו ולקשור אותה בשלשלאות של ברזל. ואם הוא מניח לרגש החייתי שבקרבו להשתחרר ולו לרגע אחד, הוא חוזר באחת למצב של "ועיר פרא אדם ינלד".

במשך מאה ועשרים שנה, בנה נח את התיבה בצו ה' ועמד בצדקותו למרות שכל בני דורו היו רשעים גמורים. אולם לאחר המבול, כשכל הרשעים נכחדו מן העולם, סבר נח כי הנה אפשר לזמן מה לנוח קמעא ולשתות מעט יין.

נח היה צדיק ונביא, בעל רוח הקודש. אך ברגע בו הרפה מהמושכות ושחרר את השלשלאות - מיד הגיע לידי שכרות, חילול וביזיון נורא, כפי שנאמר: "ויקהל נח איש האדמה ויטע כרם. וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה" (בראשית ט, כ כא).

על האדם לכבול את החיה שבקרבו בשלשלאות של ברזל ופלדה, ושלשלאות אלו הן התורה הקדושה ולימוד המוסר המחנכים את האדם ומרגילים אותו לחיים נכונים ומתוקנים בדרך התורה והיראה. וכפי שאמר הקב"ה לישראל (קידושין ל"ע"ב): "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין".

לדאוג גם לאחרים

דורש אותו לשבח (להלן ז, א): "כִּי אֲתָדָךְ
רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי", מהיכן ראו רבותינו
לדרוש אותו לגנאי?

אלא, שרבותינו דייקו - כמו שכתב
ה"אור החיים" הקדוש - שנח דאג רק
להציל את עצמו ובניו, ולא היתה בו
תועלת לבני דורו, להחזירם למוטב.

השבח השלם הוא, כאשר אדם דואג
לא רק לעצמו, לרוחניות שלו,
להתעלות האישית שלו, אלא גם דואג
לאחרים, שגם הם יזכו לעלות
ולהתעלות בעבודת השי"ת ובשמירת
תורה ומצוות.

זו היתה מעלתו המיוחדת של משה
רבנו שדאג לכלל ישראל, ושל אברהם
אבינו ע"ה שהיה "אב המון גויים"
ודאג להכניס עוד ועוד אנשים תחת
כנפי השכינה.

חד בדרא היה מרן הרב עובדיה יוסף
זצוק"ל בדאגתו לכלל ישראל. מצד
אחד היה דבוק בכל רמ"ח אבריו

אֵלֶּה תוֹלְדוֹת נַח נַח אִישׁ צְדִיק תָּמִים
הָיָה בְּדַרְתָּיו (בראשית ו, ט).

המילים "אלה תולדות נח" משמעותן
לשון מיעוט: אלה - ולא אחרים.
ה"אור החיים" הקדוש מבאר:

"עוד יתבאר על דרך אומרים ז"ל (דברים
רבה יא) וזה לשונם: 'נח אומר למשה אני
גדול ממך, ומשה אומר לו אתה הצלת
עצמך ולא היה בך כח להציל את דורך'
ע"כ. והוא אומר 'אלה תולדות נח'
- נח לבד, ושלל זולתו, כי לא היה בו
תועלת לבני דורו, ולא הועילו זכיותיו
אלא לו לעצמו, ובה מתיישב כפל
'נח'. גם אומר 'בדורותיו', לומר שלא
הועיל כלום להטיב לדורותיו להחזירם
למוטב, כי אם הוא לבדו ובניו שהם ענף
ממנו ובשמו נכללים".

לפי דבריו הקדושים מתבאר מדוע יש
מרבותינו שדורשים אותו לגנאי
(סנהדרין קח ע"א), שלכאורה דבריהם
טעונים ביאור: אם הכתוב העיד (לעיל ו,
ח): "וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'", והקב"ה

"מה מלחמה? איזה מלחמה? איפה יש מלחמה? מה אתם מספרים סיפורים?"

"יש מלחמה! אתה לא שומע קולות פגזים? אתה לא שומע אזעקה?"
"לא שמעתי כלום."

"הרבנים קוראים לך לרדת למטה".
כולם מדברים על מלחמה - והוא לא יודע מכלום! פגזים מתנפצים - והוא לא שומע כלום! כל כך היה מרן זצוק"ל צמוד לתורה!

ועם כל זאת, כדי לזכות את הרבים הוא לא חסך שום מאמץ ושום טרחה! כיתת רגליו מהצפון ועד הדרום, בארץ ובחוץ לארץ. הוא דאג להפיץ תורה, ולהקים מוסדות תורה בכל העולם כולו, ואפילו במקומות שלא היינו יכולים לחלום שגייע עד שם.

וכל זה לא הפריע לגדלות ולשקידה הגדולה שלו. בד בבד עם הבנייה האישית הוא דאג לבנות גם אחרים.

ושם"הגידיו ללימוד התורה הקדושה! התורה הייתה חייו ואורך ימיו, ובה הגה יומם ולילה.

כבר בהיותו נער צעיר, בישיבת "פורת יוסף", היה שקוע כולו בלימוד התורה. פעם אחת נשמעה אזעקה, וכולם ירדו למקלטים שבמרתף הבניין. כשהגיעו לשם, קראו את שמות הבחורים, כדי לוודא שאף אחד לא חסר. היתה סכנה גדולה לשהות מחוץ למרתף בשעת ההפגזות.

ומי חסר? עובדיה יוסף. הוא לא הגיע למרתף.

הרבנים הורו לכמה בחורים לעלות למעלה, לחפש אותו, ולומר לו לרדת מיד למטה. הם עלו למעלה, לבית המדרש, ורואים אותו יושב ליד שולחן מלא ספרים ולומד!

"למה לא ירדת למטה? לא שמעת אזעקה?"

"אזעקה? מה קרה?"

"לא שמעת שיש מלחמה?"

הרמזים בשמות שלושת בני נח

(דברים כה, יח), רק כדי לצאת ידי חובה.

יַפֶּת - יש לקיים את המצוות ביופי ובהדר. על הפסוק (שמות טו, ב): "זֶה אֶל־לִי וְאֶנְוָהוּ" דרשו חז"ל (שבת קלג ע"ב): "התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה, ולולב נאה, ושופר נאה, ציצית נאה, ספר תורה נאה וכו'.

שני חלקים ישנם, אפוא, בקיום המצוות: האחד - ההתלהבות בעת קיומן, והשני - הדאגה ליופיין ולהדרן. לא די שאדם שמח ומתלהב לחגוג את יום בר המצוה של בנו, אלא עליו לדאוג שהתפילין שהוא רוכש עבורו תהיינה יפות ומהודרות בתכלית ההידור; לא די שאדם שמח ומתלהב לנענע את ארבעת המינים בחג סוכות, אלא עליו לדאוג לקנות אתרוג מהודר, גם אם הוא עולה פי כמה וכמה מאתרוג שהוא רק כשר לברכה.

משום מה, ישנם בני אדם המשקיעים הון תועפות באולם מפואר לבר המצוה של בנם, בוחרים תפריט עשיר, מזמינים זמר מפורסם וצֶלֶם

וְיולֵד נֶחַ שְׁלֹשָׁה בָּנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יַפֶּת (בראשית ו, 10).

נח, שהיה "אִישׁ צַדִּיק תָּמִים", קרא לשלושת בניו שנולדו לו: שֵׁם, חָם וְיַפֶּת. בשמות אלו, רצה נח לרמוז את הדרך הישרה בה יש לפסוע עלי אדמות, והאופן בו יש לקיים את המצוות:

שֵׁם - הכתוב אומר (קהלת ז, א): "טוֹב שֵׁם מִשְׁמֵן טוֹב". שומה על כל אדם להיזהר בכל עת לבל יֵאָבֵד חלילה את שמו הטוב, ואת המידות הטובות שרכש וְסָגַל לעצמו. התנא באבות (ה, יא) אומר: "וכתר שם טוב עולה על גביהן". לעיתים נדרש מבן אדם לוותר, לשתוק, להבליג, והכל כדאי, ובלבד שלא יֵאָבֵד את שמו הטוב או יקלקל את מידותיו.

חָם - יש להשתדל לקיים את המצוות בחום ובהתלהבות, כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לט, ד): "חָם לְפִי בְּקִרְבִי בְּהִגִּי תִבְעַר אֵשׁ", ולא בקרירות, בחינת "אֲשׁוּר קָרָה בְּדֶרְךָ"

אולם לא זה היה החשבון שלנו. מה שעמד לנגד עיניו היה רק דבר אחד: "לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָה אֲלֵקֵי חֶפְצֵתִי" (תהלים מ, ט) - לקיים את מצוות ה' בהידור, ולמען המטרה הזאת היה מוכן לוותר על כל עולמו.

לפני חג סוכות היו מביאים לפני הגרי"ז - הרב מבריסק זצ"ל, אתרוגים רבים, והוא היה בודק אותם, אחד אחרי השני, בדקדקנות מופלגת, ולעתים היה מתעכב על אתרוג אחד שעה ארוכה ולבסוף לא נחה דעתו ממנו, והיה עובר לבדוק את האתרוג הבא.

פעם ניגש אליו בחור ושאל אותו: "כבוד הרב, תורה היא וללמוד אני צריך! הרי כל האתרוגים כאן נראים יפים ומהודרים. מדוע הרב מְרַבֵּה כל כך בבדיקות?"

נענה הרב מבריסק זצ"ל והשיב לו: "את מה שאתה עושה בחנות כובעים, או בחנות עניבות, אני עושה באתרוגים... מדוע בחנות עניבות אתה מתעכב שעה ארוכה לבחור את העניבה עם הנקודות היפות ביותר,

מדופלם, אך כל זה הוא בבחינת צֵלָם בהיכל, אם בבואם לחנות לתשמישי קדושה לרכוש את התפילין, הם מבקשים: "העיקר שיהיה כשר"... לא די ב"חם", יש צורך גם ב"יפת"!

את שלושת הדברים האלו הנציח נח בשמות שבחר לבניו: שֵׁם - לשמר את השם הטוב. חָם - לקיים את המצוות בחום ובהתלהבות. יַפֶּת - לקיים את המצוות ביופי ובהדר.

מסופר על הגאון מוילנא זצ"ל, שבשנה אחת לא היה בנמצא אתרוג מהודר בכל העיר, והוא היה מוכן להעניק את כל העולם הבא שלו למי שיביא לו אתרוג שכזה! עד כדי כך! [יש גירסה שהגאון הסכים לתת חצי עולם הבא שלו, שגם זה, בוודאי, הון עצום, אבל הגירסה המקובלת היא שהוא הסכים לתת את כולו].

כמובן שהגר"א ידע שהוא לא יפסיד מכך כלום, שכן מצוה כזאת הנעשית מתוך הקרבה ומסירות נפש שכזו - שיש בה גם חום והתלהבות וגם יופי והדר - שווה את כל העולם הבא שלו!

אומר ברכה, עליו לייקר כל מילה, לומר אותה במתינות, בהתלהבות! לא רק לצאת ידי חובה, וכמְצוֹת אנשים מלומדה.

הרב ששון הלוי זצ"ל היה נוהג כמנהג המקובלים שמברכים את כל ברכות השחר בחצות לילה. זכורני שכשהייתי לומד ב"שושנים לדוד", הוא היה מגיע לשם ללמוד קבלה, ובהגיע חצות לילה היה נעמד ואומר את ברכות השחר בקול רם, וכולם היו עונים אחריו אמון. מדהים היה לראות איך הוא אומר אותן! כל מילה במתינות, בקול רם, בחשק, בהתלהבות, כולו רועד בעת אמירתן...

יראת שמים עצומה וטהורה היתה לו למרן זצוק"ל, יראת שמים שיקדה בלטה אש קודש.

בהיותו נער צעיר, ישב פעם בבית המדרש ולמד, ולא הבחין בשעה המתאחרת. כששב לביתו מצא את דלת הבית סגורה. הבית נראה חשוך כולו. הילד הקטן לא העז לדפוק בדלת ולהעיר את הוריו משנתם, ונשאר

עָקְדִים נְקֻדִים וּטְלָאִים, והלוא כל העניבות נראות יפות ומהודרות!?! ... אלא מאי? הנך מעונין לקנות את העניבה היפה והמהודרת יותר לפי טעמך. ובכן, אתה עושה זאת בעניבות, ואני במצוות"...

מסופר על מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, שבהיותו ילד קטן שהה פעם בחנותו של אביו, וּמְעַלְיָהּ היה גר הצדיק והמקובל רבי ששון הלוי זצ"ל. דרכו של רבי ששון היתה ללמוד בקול רם ובמנגינה מיוחדת, וקולו הגיע עד לחנות שלמטה.

מרן, שכאמור היה צעיר לימים, החל לבכות, ואביו - שנבהל מהבכי - שאל אותו לפרשו.

הסביר לו הילד: "אני שומע את רבי ששון לומד בכזה חשק, בכזאת התלהבות. הלוואי וגם אני אזכה ללמוד כל חיי בהתלהבות שכזאת!"

זו היתה שאיפתו של מרן עוד בהיותו ילד: "חֵם לְבַי פְּקֻרְבִי, פְּהִיגְי תְבַעַר אֲשׁ".

כשאדם לומד תורה, מתפלל, או

להיפגש אפילו עם מלך בשר ודם, וקל וחומר עם מלך מלכי המלכים הקב"ה. אדם שלומד תורה הריהו מתקשר עם הקב"ה, והקב"ה נמצא לידו בשעת תלמודו. ולכן מן הראוי שתוקדם הכנה להתקשרות הזאת, ואדם ייגש ללימוד באימה וביראה.

מחמת ההתקשרות הזאת לקב"ה, אדם זוכה לקבל שפע של אורות וכוחות עליונים, כוחות שמיימים. ואת האורות והכוחות האלו, ראינו עין בעין אצל מרן, כוחות שאינם נתפשים בשכל האנושי.

לישון מחוץ לדלת עד הבוקר.

[אפשר, שמרן זצוק"ל למד את צורת ההתנהגות הזאת מדברי הבית יוסף (או"ח סי' שלח ד"ה וכתב הריף) שהביא את דברי הירושלמי (ביצה ה, ב), שם מסופר על רבי אילעא, שהאריך פעם אחת בדרשתו, וכשהגיע לביתו מצא את בני ביתו ישנים, וישן כל הלילה מחוץ לדלת].

היה ניכר על מרן זצ"ל שהיה ניגש ללמוד תורה באימה וביראה, ברתת ובזיעה, כפי שראוי להתנהג כשהולכים

הבריאה מעידה על יוצרה

חלק וחלק שבה - מגיע מעצמו להכרה שיש בורא עולם, אשר יצר את כל אלו בחוכמה אלוקית נשגבת, "מִה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיָהּ ה' פְּלִים בְּחִכְמָהּ עֲשִׂיתָ" (תהלים קד, כד).

וכמה בני אדם נולדו בעולם, ולכל אחד תווי פנים שונים וייחודיים! וכמה מיני בעלי חיים מצויים בעולם! כמה

וּתְשַׁחַת הָאָרֶץ לְפָנֵי הָאֱלֹקִים וּתִמְלֵא הָאָרֶץ חַמָּס (בראשית ו, יא).

הקב"ה ברא את העולם בחוכמה מופלאה, והבריאה כולה מעידה על יוצרה. המתבונן בלב פתוח בסדר המופתי והמדויק של הבריאה, בהתאמה בין חלקיה, בריבוי הפרטים והמינים שבה וביופי המיוחד של כל

אחד מהם בקבוקים קטנטנים המכילים את המיץ? הן ניכר בו, בתפוז, שיצירה מחושבת ומדוקדקת הוא!

והאמונה נמצאת בלבו של כל נברא! כל אדם שחי בעולם - מקור חיותו הוא בנשמת החיים שנפח בו הקב"ה, ויש לו קשר לאמונה באלוקים הבורא והמשגיח. חובתו של כל אחד - כך אומר הרמב"ם בהלכות דעות - להגיע לאמונה. גם אם לא התחנך לכך ומעולם לא לימדוהו - בכוחו להגיע בעצמו לאמונה בה' מתוך התבוננות בבריאה.

אומנם, אמונה אין פירושה להבין את מהותו של הבורא על כל רבדיה או לדעת כיצד בדיוק התרחשה הבריאה; הלא כל עניינה של אמונה הוא דווקא כאשר חסרה הידיעה המוחשית! וכי אדם היושב על כיסא צריך להאמין שהרהיט הזה הוא כיסא?! הדבר ידוע לו בבירור, ללא צורך באמונה. עולמו המופלא של הקב"ה מסייע לנו לדעת שיש בורא ומשגיח, ולהאמין גם במה שאיננו משיגים בחושנו ובשכלנו.

סוגי ציפורים - ולכל ציפור מקור שונה! והציפורים נתפסות בענפי העץ בעזרת ציפורניהם... האם יתכן שרק במקרה מתאימות רגלי הציפורים לאחיזה בעצים?

ההרים והבקעות, הימים והנהרות, האילנות העושים פרי ועצי הסרק - כולם בחכמה עשית!

צאו וראו כמה חוכמה טמונה בתפוז, בתחילת גידולו הוא ירוק לגמרי, בצבעם של העלים הסובבים אותו. ככל שמתקדם תהליך הבשלתו - משתנה צבעו לכתום. לשם מה, מדוע שלא נאכל תפוזים ירוקים?

כי עצי פירות ההדר מרובי עלים הם, ואם התפוזים הבשלים יישארו ירוקים, קשה יהיה להבחין בהם. לכן קבע הקב"ה את טבעם שישנו את צבעם, וכך כאשר מגיע זמנם להיקטף - מאתרים אותם בקלות ועל פי צבעם גם יודעים שכבר ראויים הם לאכילה.

כיצד ניתן לתלות תהליך כזה באיזון התפרצות? במפץ? וכי מפץ יכול לייצר דבר מורכב כל כך כמו תפוז העשוי מפלחים פלחים, אשר בכל

נדלקת ונכבית לבד, ומתרוממת לבד.

אלא שמבחינת אותו אדם הנמצא על הירח, זהו כוח נעלם, בלתי נראה! "אני לא מאמין עד שאראה את הכוח הזה, את אלו שיצרו את החללית".

הבעיה היא, שהוא נמצא על הירח והם - יוצרי החללית - נמצאים על כדור הארץ, והוא פשוט לא יכול לראותם, אלא אם כן יבוא מישהו ויורידהו למטה, לכדור הארץ, יכניסהו למרכז החלל ביוסטון ויראה לו את חדר הבקרה, משם מנווטים המדענים את החללית שעל הירח. אז יראה בבירור שהחללית לא נעשתה מאליה, מ"מפץ" כלשהו...

נו, וכש"נדלקת" בכל בוקר שמש גדולה וענקית, וכל העולם מוצף אור, זה נעשה לבד?

ודאי שלא! ויאמר השוטה - אבל זה מין טבע...

כן? ואיך פתאום קורה שהשמש עומדת - "שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וַיִּרְחַב בְּעֵמֶק אֵילָוִן, וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אָץ לָבוֹא בַּיּוֹם תָּמִים" (יהושע י, יב-ג). מהו הכוח הגורם לכך?

אם אדם היה מתבונן מעט, היה מבין כי לא יתכן שהבריאה כולה נוצרה לבד, ללא בורא.

משל למה הדבר דומה, חללית גדולה ומשוכללת נשלחת ממרכז החלל ביוסטון ארצות הברית, ובשעה טובה נוחתת על הירח.

באותה שעה עובר שם אדם שעלה לטייל על הירח. הוא מביט סביבו, ולפתע נגלית לעיניו החללית במלוא הדרה: נוסעת ועוצרת, מדליקה אורות, חופרת ומתרוממת - והכל לבד, בלי שאף אחד מפעיל אותה...

הוא מביט נדהם: איזו מכונה פלאית. והוא מעודו לא שמע ולא ידע!

כנראה - כך הוא חושב לעצמו - ארע "מפץ גדול", התרחשה התפוצצות בתוך הגלקסיות, וממנה נוצרה החללית הזו על כל חלקיה...

שוטה שבעולם!... מפץ?! הלא למטה, בכדור הארץ, ישנם מדענים שהם יצרו את החללית המשוכללת, וגרמו לכך שכרגע נראה לך שהיא

דור המבול חי בשפע שלא היה כדוגמתו מימי עולם. הקב"ה בירכם בברכות עצמות בכל שטחי החיים, כדי שתהיה דעתם פנויה להתבונן במעשי הבורא ולהידבק בו. ומה היתה התוצאה? "דור המבול לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא" (סנהדרין קח ע"א).

ואיזו טובה השפיע עליהם?

המדרש (בראשית רבה לד, יג) מספר לנו על כמה וכמה ברכות מיוחדות שהיו בימי דור המבול:

א. "אחת למ' שנה היו זורעים". דור המבול היו זורעים חיטה פעם אחת בארבעים שנה; כל חיטה היתה בגודל כליה של שור הבר [ששוקל הרבה יותר משור רגיל], והחיטים לא היו מתקלקלות לעולם.

גם גודלם של הגפנים היה מחוץ לגדרי הטבע: האנשים כלל לא היו מביאים אשכולות ענבים לביתם, אלא היו בוצרים ענב אחד, מניחים אותו על ראשם ומוליכים אותו לביתם, ולאחר מכן היו מנקבים בו חור ושותים את

זהו כוח נעלם, עצום ומופלא. אלא שהמוח שלנו כה קטן, שאיננו מסוגלים להשיגו. אין לנו את הכוח והעוצמה להשיג את הבורא הגדול שיצר את הכל, אבל אנחנו כן רואים את מעשיו. קמים בבוקר, העיניים רואות, האוזניים שומעות והרגליים הולכות.

זה בהחלט לא דבר טבעי. הכל מופעל מרחוק ונמצא בשליטתו מוחלטת של בורא כל העולמים.

לכאורה היינו מצפים, שעולם שיש בו שפע וטובה וברכה רבים כל כך, יחזק את האמונה בלב הנבראים ויעורר אותם לעשות את רצון הבורא שהעניק להם את כל זאת, אך פרשתנו מלמדת אותנו שלעיתים דווקא השפע והברכה אוטמים את ליבו של האדם. אם במקום להודות לה' ולראות את גדולתו האדם מתייחס לכל אשר לו ובסביבתו כאל מובן מאליו, וגם ליבו בכל הטובה שמרעיף עליו השי"ת, עלול הוא להגיע לדיוטות תחתונות.

היין שבתוכו.

ב. "מהלכין מסוף העולם ועד סופו לשעה קלה ומתלישין ארזי לבנון בהליכתן". כוחם הפיזי של בני דור המבול היה עצום. בריצה אחת היו מגיעים מתחילת העולם ועד סופו, ותוך כדי ריצה, או תוך כדי רכיבה על סוס אביר, היו תופסים עץ ארז שבלבנון ועוקרים אותו בידיהם!

על מנת להבין באלו כוחות מדובר, נציין כי כיום, על מנת לעקור עץ ארז משתמשים בבולדוזר או מסור חשמלי משוכלל!

ג. "והיו אריות ונמרים חשונים בעיניהם כנימה בבשרו". באותו אופן שאדם מתייחס לכינה - בביטול ובלי שמץ של פחד, כך היו מתייחסים לאריות ונמרים ומועכים אותם באצבע קטנה.

ד. "היה להם אויר יפה כמן הפסח ועד העצרת". לאורך כל השנה היה מזג האוויר נעים ואביבי - כמו בימים שבין פסח לעצרת, ולא סבלו מחום או מקור ומשאר פגעי מזג האוויר.

בילקוט שמעוני (איוב, רמז תתקח) מציין נקודה נוספת: הפסוק באיוב (כא, יא) אומר: "יִשְׁלְחוּ כְצֹאן עֲוִילֵיהֶם", ואומר המדרש כי בדור המבול היו התינוקות נולדים בגבורתם ובשכלם ובעלי יכולת דיבור, והיו נשלחים מיד לשדות ולכרמים וגדלים בכוחות עצמם, כמו הצאן שגדל לבדו ואינו זקוק להוריו.

ומספר המדרש: אישה אחת ילדה בן באמצע הלילה, ולא היה לה במה לחתוך את טבורו. אמרה האשה לבנה: "לך הבא לי צור - סלע חד, כדי שאכרות את טבורך".

הלך הילד לחדר הסמוך כדי להביא סלע חד ופגע בו שד. החלו השד והתינוק שזה עתה נולד להתגושש, ולפתע האיר היום.

אמר השד לתינוק: "לך תשתבח לפני אימך ואמור לה שהיה לך מזל שהאיר היום, ואין לי עוד רשות להיות כאן [כי זמנם של השדים הוא בלילה], שאם לא כן היית הורג אותך".

השיב לו התינוק מנה אחת אפיים ואמר: "לך תשתבח לפני אימך ואמור לה שהיה לך מזל שאני עדיין קשור

בני דור המבול נטשו את האמונה שהטביע אדם הראשון בכל הברואים - שהקב"ה ברא את העולם ואת כל אשר בו, ועשו בעולם כבשלהם: גזלו, חמסו והתאוו לעריות, "וַיֹּאמְרוּ לֹא-לִסוּר קַמֵּנוּ" (איוב כא, יד).

כך הגיעו למצב הנורא של: "וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹקִים וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס". עולמו המופלא של הקב"ה, שאמור היה להיטיב עם הבריות ולגרום להם שידבקו בבורא, התמלא חמס. "וַיִּרֶא אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה" (בראשית ו, יב).

לא נותרה ברירה אלא להביא מבול לעולם, למחות את הרוע שדבק בו ולכונן אותו מחדש.

לאמי בחבל הטבור - ולכן איני יכול להיאבק בחופשיות, שאם לא כן הייתי אני הורג אותך!..."

את כל השפע והטובה האלו נתן הבורא יתברך לבני דור המבול כדי שיתבוננו במעשיו ויגיעו לידי אמונה בה' והודאה לו, אך הם השתמשו בבריאה להנאתם ושכחו מי עשה כל אלה. ולא עוד, אלא שגאווה נכנסה בליבם, כאילו היה העולם שייך להם וכל השפע שבו נתון להם ללא תנאי - "וְרַם לְבַבָּךְ וְשִׁכַּחְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֶיךָ" (דברים ח, יד). כיון שלא חסר להם מאומה - לא התפללו לה', לא ביקשו שישאיר את הטובה וגם לא הודו עליה.

ללמוד מוסר השכל מהמים:

מדוע דור המבול לקו דווקא במים: לפני שברא הקב"ה את העולם, היה כיסא הכבוד מרחף על פני המים, כמו שנאמר (בראשית א, ב): "וַרוּחַ אֱלֹקִים

וַאֲנִי הֲנִי מְבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם עַל הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים" (בראשית ו, יז).

חז"ל מבארים במדרש (בראשית רבה ה, ג)

אמר הקב"ה: בראתי אתכם בזכותם של המים. ציפיתי שתהללו אותי כדרך שעשו המים, ואתם לא התנהגתם כמותם! יבואו המים - שהיו מהללים אותי - ויפרעו מאלו שלא היללו אותי, וישטפו אותם.

המדרש מוסיף ומביא משל:

מלך אחד יצא עם אחוזת מרעהו לטייל, וראה אנשים רבים יוצאים לעברו, משתחוים לפניו ומהללים אותו. שאל המלך את שריו: "מה טיבם של אנשים אלו שכל הזמן משתחוים ומודים לי?"

אמרו לו: "אנשים אלו עיוורים. כשהמלך עובר ליד מקום מושבם, לוחשים להם באוזן ואומרים להם שהמלך הגיע, ומיד הם משתחוים לפניך, מודים ומשבחים אותך, ומכריזים יחי אדוננו המלך!"

שמע זאת המלך ואמר בליבו: "ומה אלו שהם עיוורים, ואינם רואים את כל הכבוד והפאר וההדר שלי, ועם כל זאת הם משבחים ומהללים אותי - אם אמצא מזור לחולי שלהם וארפא

מִרְחַפֶּת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", והיו המים משבחים, מודים ומהללים אותו יתברך.

אמר הקב"ה: ומה מים אלו, שהם דוממים ואין בהם דעת ותבונה, מהללים ומשבחים אותי - אם אברא אדם שיש בו דעת שכל ותבונה, על אחת כמה וכמה שיודה וישבח אותי על הבריאה שבראתי עבורו, וכמה יכיר לי טובה על כך. אברא אדם ואעשה עמו חסדים גדולים, הוא יודה לי על כך, ואני אתן לו שכר טוב על הודאתו.

זוהי בעצם תכלית הבריאה, כמו שאומר הכתוב (תהלים פט, ג): "כִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה". הקב"ה ברא עולם ומלואו על מנת להיטיב ולעשות חסד עם ברואיו, כי מדרך הטוב להיטיב לברואיו.

ומה עשו בני האדם? במקום להודות, להלל ולשבח את הקב"ה, הם כפרו בו ועשו את כל הרע בעיניו: "וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי הָאֱלֹקִים וַתִּפְלֵא הָאָרֶץ חָמָס... כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ" (בראשית ו, יא-יב).

עיניהם ויהרגום.

והנמשל: הקב"ה השפיע שפע גדול על בני האדם. נתן להם גבורה עילאית וברכות גדולות. ואף על פי כן בני האדם מרדו בו ועשו נגד רצונו. לא זו בלבד שלא הכירו טובה לקב"ה על כל הטובה שהרעיף עליהם, לא הודו לו ולא שיבחו אותו, אלא גם עברו על רצונו, כפרו בו ועשו את כל הרע בעיניו.

אמר הקב"ה: יבואו המים ששיבחוני, וימחו את אלו שלא שיבחוני: "וַאֲנִי הִנְנִי מִבִּיא אֶת הַמַּבּוּל מִיַּם עַל הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים".

אדם מקבל מהקב"ה טובה וברכה, והוא משתמש במה שקיבל לרעה, "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעֹט... וַיִּטֹּשׂ אֱלֹזָן עֲשָׂהוּ" (דברים לב, טו). הוא משתמש בשפע שניתן לו לגדל מידות מושחתות, "וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ" (בראשית ג, יח).

מוטלת עלינו החובה לשמוח בכל מה שהקב"ה נתן לנו, והשמח בחלקו הוא

את ראייתם, על אחת כמה וכמה שיהללו אותי".

מיד זימן המלך את הפרופסורים הגדולים והטובים בעולם, וציווה עליהם שיטפלו בקבוצת העיוורים, וינסו בכל דרך אפשרית להחזיר להם את ראייתם.

הפרופסורים עשו כציווי המלך, ובדרכים מיוחדות הבריאו אותם מעיוורונם, "וַתִּפְקַחְנָה עֵינַי לְשִׁנְיָהֶם" (בראשית ג, ז). המלך הגדיל לעשות למענם, בנה עבורם ארמון מפואר והעניק להם מכל טוב הממלכה.

לימים, עבר המלך ליד מקום מושבם של העיוורים, ושמע צעקות וקללות. שאל המלך: "מה טיבן של צעקות אלו?"

אמרו לו שריו: "אדוננו המלך, מה נאמר לאדני המלך מה נדבר ומה נצטדק. אותם עיוורים שריפאת ובנית להם ארמון מלכים, מקללים ומבזים אותך."

חרה אפו של המלך וציווה מיד על הרופאים שריפאו אותם, שינקרו את

המתנשאים אל על - הם רוצים להגיע לשמים, להתקרב לקב"ה כדי להודות לו ולהללו. רצונם עז להתחבר אל המים העליונים ולהודות לה' מקרוב. אלא שכשהם מגיעים ליבשה הם מתנפצים, כי כך הוא רצון ה': "אַתָּה מוֹשֵׁל בַּיָּמִים הַיָּם בְּשׂוֹא גְלִיּוֹ אֶתָּה תִשְׁבְּחֵם" (שם פט, ט).

הכמיהה וההשתוקקות של המים להתקרב לבורא עולם, צריכה ללמד אותנו מוסר השכל ולהגביר בנו את השאיפה להתקרב להשי"ת ולדבוק בו, בכל לבבנו ובכל נפשנו, ולהודות לו על החסדים שהוא מגביר עלינו.

העשיר הגדול ביותר, ולהודות לו בפה מלא על כל הטוב והחסד אשר הוא עושה עמנו בכל עת ובכל שעה.

"בְּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם" (תהלים סח, כ) - כל יום ויום תן לו מעין ברכותיו (ברכות מ ע"א).

עלינו ללמוד מוסר השכל מהמים שנשארו קולם והודו לה', וכמאמר הכתוב (תהלים צג, ג): "נְשָׂאוּ נְהָרוֹת ה' נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם".

ומעניין לציין, כי לאחר שהקב"ה הפריד את המים, חלקם בעליונים, בשמים, וחלקם בתחתונים, בארץ, אנו שמים לב לגלי הים הגבוהים

נתינה מביאה לאהבה

אמה רוחבה, ובכל זאת הכילה את נח ובני משפחתו, את כל הבהמות והחיות שבעולם, ואת כל המאכלים והמשקאות שהיו זקוקים להם למשך שנה שלמה!

נעשה בה נס שהמעט הכיל את

קַח לָהּ מִפֶּלַע מֵאֶכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאִסְפֹּתָ אֵלֶיהָ וְהָיָה לָהּ וּלְהֵם לְאֶכְלָה (בראשית ו, כא).

גודלה של התיבה היה קטן יחסית לכמות שהיתה צריכה להכיל. סך הכל שלוש מאות אמה אורכה וחמישים

וחמלה, כיון שכך טבעו של האדם - על ידי שהוא נותן ומעניק למישהו הוא נקשר ומתחבר אליו.

המחשבה הרגילה אצל בני אדם היא הפוכה. אדם נוטה לחשוב: 'אני אוהב את פלוני, משום שהוא נתן לי', אך האמת היא שההפך הוא הנכון - אתה אוהב אדם יותר ככל שאתה נותן ומעניק לו יותר. האהבה תלויה בנתינה ולא בקבלה!

אב אוהב את ילדיו, מכיון שהוא השקיע בהם, עבד עבורם, נתן להם כסף והעניק להם.

זהו שאמרו רבותינו (דרך ארץ פ"א הכ"ח) "אם חפץ אתה לידבק באהבת חברך, הוי נושא ונותן בטובתו" - ככל שתשא ותתן יותר בטובתו של חברך, תגדל אהבתך אליו, שעל ידי כן הנך נעשה אוהבו.

הקב"ה רצה שתהיה לנח אהבה לבעלי החיים אשר איתו בתיבה והוא יתקשר אליהם, לכן ציווה עליו לקחת מממונו הפרטי - ממון שעמל להשיגו במשך שש מאות שנה - ולקנות בו מזון לבהמות ולחיות, ועל ידי כך תרבה

המרובה, כמו ארץ ישראל הנקראת 'ארץ הצבי', ויכולים להתגורר בה עשרות מיליונים.

נח הצטווה לדאוג למאכל כל החיות והבהמות אשר בתיבה, ולא מתרומות או מכספים שקיבל לצורך העניין. על המילים "קח לך" דרשו רבותינו (יומא ג ע"א): "קח לך - משלך", וביאר ה"בלי יקר" (בראשית ו, כא), שנח נצטווה לקחת את מאכל הבהמות רק מממונו הפרטי, לא משל אחרים ולא משל הגזל.

ואכן כך הוא עשה - מכר את ביתו, עם כל הריהוט שבו וכל הרכוש שצבר במשך שש מאות שנות חייו, ובתמורה שקיבל קנה אוכל לבהמות והחיות שהיו איתו בתיבה במשך שנה שלמה.

בספר "שיחות מוסר" מובא מהגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהסיבה לכך שה' יתברך ציווה על נח שיבנה את התיבה ויקנה את המאכלים מכספו האישי, היא כדי שיהיו לנח רחמים על החיות אשר איתו בתיבה.

הנתינה והעניקה משלו תגרום לו שיתמלא עליהם רחמים, אהבה

אהבתו וחיבתו אליהם.

ואחת צלעות, וכל הזמן גנח 'אך, אך'
מכאב...

ואף על פי כן, המשיך נח להאכיל
ולהשקות את האריה.

מה גרם לו לעשות זאת? ההשקעה
הגדולה שהשקיע בו - את ביתו הוא
מכר כדי לתת לו אוכל! והתמסרותו
גרמה שתהיה לו אהבה וחיבה גדולה
כלפיו.

סוד אהבת הזולת טמון בנתינה
שנותנים לו. ככל שניתן יותר ונשקיע
בזולת יותר, כך נחוש כלפיו אהבה
וחיבה גדולים יותר.

לא קל היה לנח בתיבה - הוא ובניו לא
נתנו שינה לעיניהם. כל חיה יש לה
שעה מסוימת שבה היא צריכה
לאכול, וכל הזמן היה עליהם לטפל
בבעלי החיים.

חז"ל מספרים (תנחומא נח, ב) שפעם
אחת לא הזדרז נח להביא לאריה את
מאכלו בזמן, והאריה תפס ברגלו, נתן
לו מכה בצלעות ושבר לו צלע אחת,
שנאמר "וַיִּשָּׂא אֶךְ נֹחַ" (בראשית ז, כג).
"אך" פירושו- נשאר רק עם עשרים

אין עצירות באמצע הדרך

כך בדיוק קורה לאדם שהחליט
לסטות רק במעט מן הדרך:
ההתרסקות תהיה מוחלטת! הוא לא
יישאר בשום אופן באמצע הדרך!

חוט שערה מבדיל בין גן עדן לגיהנום.
כל סטייה קלה מגן עדן - וכבר ניתן
לחתום בוודאות גמורה שהאדם

פִּי יִצַר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו (בראשית ה,
כא).

אדם שמחליט לקפוץ מבניין רב
קומות, לא יכול לומר שברצונו לעצור
באמצע הדרך. באותו רגע שהחליט
לעשות את הצעד הראשון - התוצאה
ברורה וודאית. התרסקות מוחלטת.

נמצא עמוק בגיהנום.

הרבה אנשים טועים ואומרים לעצמם:
'לא נורא אם אקל מעט בעניין זה או
אחר, או לא אקפיד כל כך בנושא
מסויים, העיקר שאשאר שומר שבת,
מניח תפילין, מקפיד על כשרות
וטהרה'...

רבותי! אין דבר כזה! ברור כשמש
שאדם המקל אפילו בדבר אחד - לא
יישאר ירא שמים, ולא זו בלבד אלא
יוסיף להתדרדר עד לדיוטא התחתונה!
אין דבר כזה לסטות רק קצת! עליך
להחליט החלטה ברורה: או שאתה
עם הקב"ה עד הסוף, עד שאתה מוכן
למסור נפש על כל קוצו של יו"ד, או
שאתה מחליט ש'אפשר קצת
להתפשר' ואז לא יישאר ממך כלום!

זכורני מקרה מזעזע שאירע בישיבת
לייקווד שבאמריקה. למד שם בחור
מצוין, שמו הלך לפניו כעילוי גדול
והוצעו לו הצעות שידוך נכבדות.

יום אחד קרא לו ראש הישיבה, הגאון
רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ואמר כי הוא

חייב להודיע לו, שלאחר בירור מקיף
התברר בוודאות שהוא גוי גמור, שכן
אמו היתה גויה ולא התגיירה.

"כעת" - המשיך הרב קוטלר ואמר
לאותו בחור - "אם רוצה אתה להיות
יהודי עליך להתגייר, אבל אינך חייב
לעשות זאת, באפשרותך להישאר
גוי. הבחירה בידך!"

"באמת אינני חייב להתגייר?"

"לא. אתה גוי ובאפשרותך להישאר
כזה. רק תשמור על האמונה בה'
ותקפיד על קיום שבע מצוות בני נח."

"כן? תודה רבה!..."

מיד על המקום הסיר מעל ראשו את
הכיפה, החליף את מלבושו ויצא
לאכול במסעדת נבלות וטריפות. עזב
את הכל!...

מחריד!

המעשה הזכיר לי את דברי הגמרא
(ברכות ז' ע"ב): שבני העיר מתא מחסיא
הם "אבירי לב", שהרי הם רואים את
כבוד התורה פעמיים בשנה, כשהיו
נאספים ישראל באדר לשמוע את
דרשת רב אשי בהלכות פסח, ובאלול

הנופל מתוך התהום שאליה נפל.

רק ניסים יכולים להועיל. רק דמעות של אמא ותפילות של אבא יכולים להושיע. אולי בזכות איזושהי סבתא, מנוחתה עדן, שנמצאת בעולם האמת, והיא תבכה ותפיל תחינה לפני הקב"ה שיחוס וירחם על נפש נכדה היקר, וישלח מזור לפצע העמוק הזה.

לא ראיתי אדם שהחליט לסטות מעט מן הדרך ונשאר באמצע. בדיוק כשם שלא תתכן מציאות של אדם שהחליט לקפוץ מקומה עשרים "רק קומה אחת"...

לנגד עיני עוברים תלמידים רבים, שבלומדם בישיבות הקדושות היו למדנים ויראי שמים. תענוג היה לראות את התפילות שלהם. אבל ברגע שיצר הרע הצליח להסיט אותם מעט מהלימוד - הם נהרסו כליל! לא בית, לא משפחה, לא ילדים. רק כסף, תאוות והנאות.

אולי הם נותנים צדקה, אבל כל זה רק כדי להרגיע את המצפון שמציק להם וקורא להם: איך נתתם ליצר הרע להוריד אתכם עד לתהום?! איך נתתם

לשמוע את דרשתו בהלכות החג, ואף על פי כן לא התגייר מביניהם אפילו גר אחד!

גם הבחור הזה, ראה מאות בחורים יושבים ועוסקים בתורה יומם ולילה, ואף הוא עסק בתורה, וכלום! מאכלי הטריפות באותה מסעדה משכו את ליבו יותר...

התורה הקדושה אומרת "פִּי יִצַר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו". זוהי דרכו של היצר. הוא לא בא לאדם ומבקש ממנו לחלל שבת ולאכול נבלות וטרפות ביום אחד. הוא מתחיל ב"לא נורא אם רק"...

חז"ל אומרים (שבת קה ע"ב): "כך אומנתו של יצר הרע: היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד".

ההתדרדרות אינה אורכת זמן רב! מי שסובר כך טועה טעות מרה. היא מתרחשת מהר מאוד! ואחר כך צריכים בולדוזרים כדי להרים את

רוצה לשנות כיוון. תכוון אותי" - מצאתי אותם כעבור תקופה קצרה יחסית שונים לחלוטין מכפי שהיו אך לפני תקופה קצרה.

רבים מהם היו שקועים בעמק הבכא, בשפל המדרגה, מבחינה מוסרית, ערכית; שקועים בכל הרמ"ח והשם"ה בתועבות ובתאוות, והנה כעבור תקופה קצרה מצאתי אותם בני תורה יראים ושלמים, בעלי מידות עדינות ונעלות, עד שלא ניתן כמעט להעלות על הדעת שמדובר באותם אנשים. "הזאת נעמי!?" ישאל כל הרואה אותם.

אבל זה בדיוק מה שקורה!

"אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: פְּנִי! פיתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט - ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו."

אדם מצידו צועד צעד קטן - וזוכה מתוך כך לשינוי ענק, לטובה.

לו להשכיח מלבכם את המטרה העליונה שלשמה נוצרתם!?

החכמה היותר גדולה היא: לא להתפתות מראש ליצר, לא לתת לו כל דריסת רגל! להישאר דבוק בקב"ה, ובתורה הקדושה, ולא לשעות אף לא לסטייה הקלה ביותר שהוא מציע.

"גַּם אֵת זֶה לְעִמָּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים" (קהלת ז, יד). כשם שמי שסוטה מעט מדרך התורה עלול למצוא את עצמו רחוק תוך פרק זמן קצר, כמו כן גם להיפך:

מי שבחר לעשות צעד, ולו קטן ביותר, לכיוון התשובה השלימה, לכיוון התורה הקדושה - יזכה לראות שינוי גדול ומבורך בדרך החדשה.

הוא יקבל סיעתא דשמיא מיוחדת להתהפך לטובה, תוך פרק זמן קצר, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קד ע"א): "הבא להיטהר - מסייעים אותו".

רַבִּים מאלו שבאו וביקשו: "הרב! אני

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל רחאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,
יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל ת.נ.צ.ב.ה